

Fugleværnsfonden 1966-2016

Festskrift ved fondens 50 års jubilæum

Indhold

Forord af Egon Østergaard	115
Fugle, naturpleje og overvågning i reservaterne af Erik Mandrup Jacobsen	116
Ej blot til fugl af Allan Gudio Nielsen	138
Formidling på reservaterne af Allan Gudio Nielsen	142
Fugleværnsfonden som pionér af Leif Skov	147
En uundværlig aktør i dansk naturforvaltning af Peter Ilsøe	153
Fugleværnsfondens start og udvikling af Henrik Knuth-Winterfeldt og Martin Iversen	155
Fugleværnsfondens arbejdsgrupper er uundværlige af Jonna Odgaard	162
Fugle og folk i landet under Ravnebanneret af Hans Meltofte	167
Fremtidens tilbageblik – Fugleværnsfonden 2030 af Martin Iversen og Egon Østergaard	178

Igennem sin 50-årige eksistens har Fugleværnsfonden ændret fokus fra at være næsten alene om at forsøge at redde så mange fine fuglelokaliteter som muligt ved opkøb til i højere grad at etablere righoldige 'udstillingsvinduer' for fugle- og naturbeskyttelsen.
Foto: Allan Gudio Nielsen, fugletårnet på Nyord Enge.

Forord

Den 11. oktober 2016 er det 50 år siden, at fremsynede folk i Dansk Ornitologisk Forenings bestyrelse besluttede sig for at stifte Fugleværnsfonden.

Det er baggrunden for udgivelsen af dette hæfte, der er foreningens gave til fonden, som i dag juridisk er fløjet fra reden. Både DOF og Fugleværnsfonden arbejder mod samme mål, en rig og varieret natur og fuglefauna i Danmark, men vi har hver vores spor mod dette. DOF arbejder fagligt og naturpolitisk, mens Fugleværnsfonden har fokus rettet mod den helt konkrete naturforvaltning gennem opkøb og optimal drift af naturområder samt driftsaftaler med andre fonde for at fremme levevilkårene for en række fuglearter og naturtyper. I begge spor er vi optagede af at formidle og give gode fugleoplevelser ikke blot for de særligt fugleinteresserede, men i lige så høj grad rettet mod hr. og fru Danmark og børn og unge.

Ved stiftelsen i 1966 var tiden en anden. Skjern Å var lige blev rettet ud ved et storstilet afvandingsprojekt, naturen var ødelagt, og fuglene forsvandt. Blot ét eksempel på, at truslerne mod naturen dengang var til at få øje på, for også dengang var mange politikere optagede af en vækst dagsorden og den velstand, der fulgte med for rigtig mange danskere. Men der var en bagside af medaljen.

Det er svært i dag at forestille sig, hvordan Danmark så ud dengang. Flere læsere af disse linjer kan sikkert huske tilbage på tiden, men de færreste var dengang klar over, hvilke ødelæggelser, der faktisk blev forvoldt mod naturen. I 1971 blev Ministeriet for forureningsbekæmpelse, det senere Miljøministerium, etableret, og langsomt blev der sat fokus på, at naturen i Danmark var under et voldsomt pres. Stiftelsen af Fugleværnsfonden skete således på en for naturen dystre baggrund.

Et af fondens første reservater, Tryggelev Nor på Langeland, blev købt, efter at DOF og fonden i flere år havde samlet penge ind ved salg af postkort, redekasser, fuglebøger og plancher via butikken DOF-Salg, der senere blev til Naturbutikken, hvis overskud også i dag går til foreningens naturbeskyttende arbejde. I de første mange år var der tale om helt frivilligt arbejde, men langsomt voksede fonden og blev professionaliseret med lønnede medarbejdere, og i 2006 blev fonden en selvstændig juridisk enhed.

Siden den spæde og vanskelige start har fonden udviklet sig kraftigt, og den ejer eller forvalter nu 21 reservater, der forsøges drevet med så optimal en pleje for fuglene og den øvrige natur som muligt. I de første år udgav man bladet Fugleværn, som jeg har stående på min reol. Her vidner de første år om målrettet arbejde med at skrage midler sammen til de første reservater og oplyse DOFs medlemmer og omverdenen om de trusler, der var mod fugle og natur.

I dag har Fugleværnsfonden et særdeles godt renommé i befolkningen, ikke mindst i kraft af formidlingen på de mange reservater, hvor folk kan komme helt tæt på de mange fugle og få informationer om disse via tavler, ture og oplysende foldere samt en meget informativ hjemmeside.

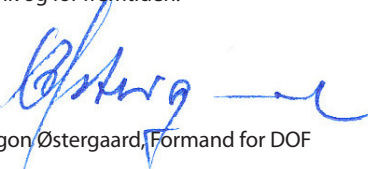
Fugleværnsfonden er blevet en succes, og det er der flere forklaringer på, men det helt afgørende er engagement og finansiering. Takket være driftige og engagerede fuglefolk i bestyrelse og lokale arbejdsgrupper omkring reservaterne samt dygtige medarbejdere er det lykkedes på bedste vis at drive reservaterne som mønstereksempler på målrettet naturforvaltning. Meget afgørende har det naturligvis også været, at mange venlige mennesker har doneret eller testamenteret små og nogle gange endda meget store beløb til fondens arbejde, lige som fonde, virksomheder og andre har ydet helt afgørende økonomiske bidrag til erhvervelse og drift af arealer.

Siden etableringen i 1966 er der kommet andre og større fonde på banen for naturbeskyttelse, fx Aage V. Jensen Naturfond og senest i 2016 Den Danske Naturfond, der begge har fokus på en målrettet og arealbase ret indsats for Danmarks natur. Det er der absolut brug for i en tid, hvor natur og naturbevarelse ikke står særligt højt på den politiske dagsorden, selvom FN og EU har vedtaget, at tabet af biodiversitet skal være stoppet inden 2020. Fugleværnsfonden bidrager på fornemste vis til, at fuglene og naturen trives på fondens arealer. Og de netop iværksatte Bioblitz, hvor eksperter en hel dag undersøger forskellige dele af biodiversiteten: planter, biller, sommerfugle mv. er i høj grad med til at sætte fokus på områdernes værdi også for andet end fugle.

En af de største succeser i fondens historie er formidlingen via det kamera, som Fugleværnsfonden og DOF etablerede i 2014 ved havørnereden på Fugleværnsfondens reservat på Sydlolland, og som sender live på internettet i yngletiden. Her har hundredetusindvis af voksne og børn fået fantastiske oplevelser lige ind i stuen og har kunnet følge med i livet på reden, og hvordan havørnerne voksede og fløj fra reden.

I hæftet her giver forskellige personer deres perspektiv på Fugleværnsfondens virke i fortid, nutid og fremtid. God læselyst.

Et stort tillykke til Fugleværnsfonden – for fugle, for folk og for fremtiden.

Egon Østergaard, Formand for DOF